

פ ר ו ט ו ק ו ל כ מ . 31

מישיבת ועדה הכנסת שהתקיימה ביום ב',
ה' בניסן תשי"ב-31.3.1952, בשעה 8.40.

ש.ה.

הנוכחים:

ד. בר רב האי - היו"ר
י. אורי
ב. אזניה
ע. איכילוב
י. בן צבי
ה. ברגר
י. בר יהודה
י. הררי
מ. וילנר
מ. נורוק
א. רזיאל נאור

המוזמנים:

י. שפרינצק - יושב-ראש הכנסת
מ. רוזמי - מזכיר הכנסת
א. צידון - סגן מזכיר הכנסת
מר קרן צבי - מטעם משרד המשפטים

ס ד ר - ה י ו ם

- א. הצטרף לדיון בוועדה הכנסת
- ב. המשך הדיון בעיכוב פרסומו של נאום חבר הכנסת וילנר
- ג. הדיון בפניית ועדת החוקה חוק ומשפט ביחס לאופייין של הסתייגות מסויימות לגבי תיקון חוק המעבר (מס. 3).

היו"ר ד. בר רב האי:

עלינו לסיים בישיבה זו את הדיון בשני סעיפים, על מנת לא לעבב את מהלך העבודה הרגיל של הכנסת: עיכוב פרסום נאום של חבר הכנסת וילנר בפניית ועדת החוקה, חוק ומשפט ביחס לשייכותן של מספר הסתייגויות לנושא הנידון בתיקון חוק המעבר (מס. 3). מלבד זאת ביקש חבר הכנסת בר יהודה להעמיד לדיון בוועדה נושא אותו הוא מכנה בשם "סילופים בדברי הכנסת". אילו היה הכינוי אחר, הייתי מסכים לכלול אותו בסדר-יומה של ועדת הכנסת, אולם בנוסח זה יש משום קביעת עובדה מראש כאילו ישנם סילופים בדברי הכנסת.

י. בר יהודה:

אני מוכן לקבל נוסח אחר: "מניעה אפשרות של סילופים בדברי הכנסת". בנוסח זה אין כל קביעת עובדה לגבי העבר, ההווה או העתיד, פרט לעובדה שקיימת אפשרות של

ועדת הכנסת
31.3.52

ש.ה.

- 2 -

י. בר יהודה:

סילופים ויש למנוע אותם.

הוחלט לכלול בסדר-היום של ישיבות ועדת הכנסת סעיף כדלקמן:
"מניעת אפשרות של סילופים בדברי הכנסת".

י. בר יהודה:

קיים ענין נוסף שהייתי רוצה כי יעמוד לדיון בוועדת הכנסת. המדובר הוא בוועדת המשנה לפניית ציבור. נחבקשתי לטפל במסגרת ועדת זו בפניית נשים של חיילים שנפגעו בעת מלחמת השחרור, בכדי למנוע הפגנה מצידן. אולם, הרגשתי כי מישהו עושה סידורים מאחורי גבי. אחמול נוכחתי במקרה שיושב-ראש הוועדה מנהל איזה ברור עם בן-זוגי בבירור זה - בירור שלא הוזמנתי אליו. אני חושב תופעה זו כבלתי נורמלית במידה כזו עד שהיא מחייבת דיון מיוחד הן במקרה זה כשלעצמו והן באופן עבודתה של ועדת משנה זו בכלל.

אשר למקרה מיוחד זה, אצטרך להסביר באמצעות העתונות לשש האלמנות - אשר ראו בי, יחד עם החבר השני שנתמנה כדי לטפל בענין זה, את באי-כח הכנסת - מדוע לא יצאו לפועל ההבטחות שנתתי להן. אולי ברור שמקרה זה כשלעצמו הוא בלתי רצוי, אולם גם להבא יש לדאוג למניעת הישנות מקרים כאלה.

היו"ר ד. בר רב האי:

היגע הזמן שנדון בצורת עבודתה של ועדת המשנה לפניית ציבור. אני מציע כי נכלול בסדר היום סעיף בשם "ועדת המשנה לפניית ציבור" ותוך כדי דיון זה אפשר יהיה לדון גם במקרה הקונקרטי אותו הזכיר חבר הכנסת בר יהודה.

י. בר יהודה:

אני מסיק כי סעיף זה יעמוד לדיון במקרה הטוב ביותר לאחר ששה שבועות, בינתיים אני רואה לעצמי הכרח להסביר את המצב בשמי הפרטי, לאותם האנשים שנפגשתי אהם בענין זה.

ב. אזנייה:

אני מציע לדון בנושא זה באופן דחוף.

הוחלט לכלול בסדר היום של ישיבות ועדת הכנסת את הסעיף הבא:
"ועדת המשנה לפניית ציבור".

מ. וילנר:

אני מציע להעמיד לדיון דחוף את החלטת ועדת הכנסת ביחס לזכות ההסתייגות של הסיעה הקומוניסטית במסגרת הדיון בקריאה שניה של ההתקציב. החלטה זו מנוגדת לנוהל במשך ארבע שנות עבודתה של הכנסת ולקנון הקובע זכות הנמקת כל הסתייגות במשך 5 דקות.

היות והסיעה הקומוניסטית איננה מיוצגת בוועדת הכנסת, החליט הרוב בוועדה להגביל את משך הנמקת ההסתייגות בכל אחד משבעה סעיפי ההכנסה לעשרה דקות לכל סיעה, ואילו לסיעה הקומוניסטית הוקצבו 20 דקות מאופן כולל, "לא חשוב על מה שידברו". אין הזמן שהוקצב לנו מתאים, הן בהתחשב עם מספר ההסתייגות שלנו העולה במקרים רבים על הסתייגותיהם של אחרים, והן בהתחשב בגודל הסיעה שלנו. היות ומחינו בחריפות על כך, הסכימה הנשיאות שנאריך בדיבור, אולם ללא קביעת עיקרון ומבלי שיאופשר לנו לדבר על הסעיפים השונים לפי סדרם. אני רוצה לערער אצל על הדבר באופן עקרוני ולא כדי לקבל מספר דקות נוספות לרשותנו. ישנה אפשרות להחליט על הוצאת סיעה מסוימת מן

ועדת הכנסת
31.3.52

ש.ה.

- 3 -

מ. וילנר:

הפרלמנט; יש מדינות שעשו זאת, אולם כל זמן שאנו יושבים יחד, אין אני מוכן לסבול יחס של זלזול מסיבות פוליטיות.

היו"ר ד. בר רב האי:
לפני שבועיים קיבלנו החלטה לפיה נמסרה קביעת סדרי הדיון על התקציב בשנה זו לאיגוד לווועדת הכספים. משום כך אני מציע לחברי הוועדה להתנגד להצעת חבר הכנסת וילנר לדון על ענין שהוא לא בתחלתנו.

עלי להזכיר כי באופן מקביל החלטה הנ"ל נמסרה קביעת סדרי הדיון בתקציב בדרך כלל לווועדת המשנה לעניני התקנון, לה הוגשו הצעות שונות. היא כבר עוסקת בכך ובקרב היא צאצא תביא את סיכומיה לדיון בוועדת הכנסת.

מ. וילנר:
אין אני מערער על מסירת החלטה בענין סדרי הדיון בתקציב לווועדת הכספים וכן אינני בא למעון על הפליה וקיפוח של הסיעה הקומוניסטית בדרך כלל. טענתי היא שוועדת הכספים חרגה מתחום סמכותה וקבעה נוהל מיוחד, בניגוד לתקנון, רק לגבי הסיעה הקומוניסטית.

י. תרני:
/שוועדת
כל זמן שהכנסת איננה מבטלת את החלטתה למסור את קביעת סדרי הדיון על התקציב לווועדת הכספים, אני מציע שהיא לא תדון בעניניו של חבר הכנסת וילנר. עליו להפנות את טענתו אל ועדת הכספים.

ההצעה נתקבלה

מ. וילנר:
אני רוצה שוועדת הכנסת תצטבע על הנוסח הבא: "שלילת הזכויות המגיעות לסיעה הקומוניסטית בשעת הדיון בקריאה שניה של התקציב, בניגוד לתקנות הכנסת ולנוהל במשך ארבע שנות קיום הכנסת."

ההצעה נדחתה

היו"ר ד. בר רב האי:
לפי תוצאות ההצבעה יהיה על הנשיאות לנהוג בהתאם להחלטה ועדת הכספים בענין זה, מאחר שקביעת סדרי הדיון על התקציב לשנת 1952/53 נמסרה לידי ועדת זו.

ב. המשך הדיון בעיבוד פרסומי של נאום חבר הכנסת וילנר

היו"ר ד. בר רב האי:
ההצעה הקונקרטיה היחידה לסיכום דיון זה היא, למחוק את הפסוק הבא מדברי חבר הכנסת וילנר באותה ישיבה: "מי שנאמר - נאמר או בעד שיחוק פעולה עם הנאצים, או בעד ריגול לטובת האימפריליזם, או מפני שהם גנבים, או רוצחים, או עוסקים בשוק שחור." חבר הכנסת רוקח שהציע בשעתו למחוק את הנאום כולו, מצמצם את הצעתו רק ביחס לפסוק זה.

ועדת הכנסת
31.3.52

- 4 -

ש.ה.

י. הררי:

אני מציע ששום אדם ושום ועדה, וכן גם הנשיאות, לא יוכלו למחוק אפילו מלה אחת מדבריו של נואם. כל נואם אחראי לדבריו ולא הנשיאות. יוצא מן הכלל יכול להיות רק לגבי עניינים בטחוניים ושנוניים שאינם משנים את התוכן.

י. בר יהודה:

אני רוצה להודיע שאם תתקבל החלטה על מחיקת מלה אחת מחוץ הנואם, אביא לישיבה הקרובה של ועדת הכנסת 50 הצעות ל-50 מחיקות מחוץ נאומים שונים.

י. שפרינצק:

אני מציע לא לדון עתה בהגדרה הכללית שבהצעת חבר הכנסת הררי. אנו נתקלים לעתים קרובות במקרים מסוג זה ואני מציע שבטרם ייקבע דבר כללי, הוא ייבדק על ידי ועדה מצומצמת. כאשר תדון בכך ועדה מצומצמת אביע גם אני את דעתי ביחס לאפשרות הנואם למחוק חלק מן הדברים שנאמרו על ידו בכנסת, או לא להוסיף בכתב דברים שהוא לא אמר בעל-פה.

א. רוזיאל נאור:

אני מצטרפת להצעת חבר הכנסת הררי, משום שגם לדעתי ננפלת האחריות על כל דברי הנואם, רק על הנואם עצמו, ואין רשום לשנות שום דבר. ההצעה שהוגשה בכנסת הראשונה ביחס להכרה בממלכת עבר-הירדן, לבשה בדברי הכנסת נוסח שאיש מן המציעים לא השתמש בו וערערנו על כך במכתב ליושב-ראש הכנסת. אם מדובר על ועדה מיוחדת שתדון בענין זה במיוחד, נראה לי כי הוועדה היחידה עליה אפשר להטיל את הדבר היא ועדה המשנה לענייני התקנון. כל זמן שהוועדה לא תקבע מייגים חדשים וצורות חדשות, יש להמנע מכל שינוי. אני תומכת בדעה שהפרט יישפט לפי הדין שייקבע לכלל כולו והדברים שנאמרו בישיבה הקודמת ביחס לאסירי ציון, אינם שייכים לענין זה.

י. בן צבי:

אני אף תומך בהצעת שפרינצק, אולם לדעתי אין למסור את הטיפול בענין זה דוקא לוועדת המשנה לענייני התקנון.

אשר למקרה הקונקרטי הנוגע לנאומי של חבר הכנסת וילנר, יש נקודה פורמלית חשובה: הכנסת מסרה להחלטה ועדת הכנסת את הזכות להכריע במקרה מסויים זה ולא תיב את הוועדה בדיון על הענין בכללו. נכון שצריך לעורר שאלה זו, אולם ההחלטה שנתקבלה בכנסת היתה מכוונת למקרה זה בלבד.

אילו היו דנים על הענין הזה באופן פרינציפיוני, הייתי גם כן בדעה שיש הכרח למחוק מדברי הנואמים פסוקים או קטעים פרובוקטיביים. בינתיים אין לעכב את פרסום "דברי הכנסת" ולכן אני מציע לקבל החלטה אד-הוק.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

ליחר דיוק יש לומר כי הכנסת לא החליטה דבר; הושמעה רק הצעת חבר הכנסת רוקח ויושב-ראש הישיבה אמר כי הוא יעבור על הנואם וישקול בדבר. אחרי כן באו בשם הנשיאות וביקשו את החלטה ועדת הכנסת.

ע. איכילוב:

אני מציע לקבל את הנוסח של חבר הכנסת הררי. שנית, עלינו לקבוע, לדעתי, כי במקרים מסויימים יש צורך צמנוע הדפסת דברים מסויימים מחוץ טאומי חברי הכנסת. ישנם דברים הקשורים בבטחון המדינה וכן נאמרות לפעמים על ידי חברי הכנסת מלים שאינן מקובלות גם בחברה הירודה ביותר ועל כן אינן צריכות להימצא גם ב"דברי הכנסת". אם אציבור קורא דברים אלה, יורר בעיניו כבוד

ש.ה.

ועדת הכנסת
31.3.52

ע. איכילוב:

הכנסת. לדעתי צריכה ועדת מצומצמת לדון בענין באופן מעמיק ולהביא הצעות לגבי מקרים אלה, מאחר שבפרק ט"ו של התקנון אותו אישרנו, אין הוראות בשטח זה.

את ההכרעה במקרה זה אני מציע למסור ליושב-ראש

הישיבה.

י. הררי:
ביחס לתפקידה של ועדת הכנסת במקרה זה, אני רוצה להעיר שמתוך הפרוטוקול מסתבר כי יושב-ראש הישיבה אמר בעקבות הצעה חבר הכנסת רוקח, שבמקרה כל כך בלתי מקובל הוא צריך להעביר את החלטה לוועדת הכנסת; הוא לא אמר שוועדת הכנסת צריכה לדון רק במקרה מיוחד זה ואינה יכולה לקבל החלטה בנוגע לבעיה בכללותה.

לדעתי חייבת סטנוגרמה של הנאומים בכנסת לתת תמונה נאמנה של מה שנאמר ואינה צריכה להיות מושפעת ממידת הנעימות שבדברים הנאמרים. דווקא על ידי הדפסת כל דברי הנאומים, אפילו אם הם תלמאזו בצורה בלתי הולמת; אם נואם יראה כי הדפסו ב"דברי הכנסת" שהוא אמר למישהו "מנוול", יש להניח כי להבא יזהר לא לחזור על כך. אם אותו חבר כנסת לא יהיה מושפע גם על ידי כך, יישאר רשום בהסטוריה שהוא היה רגיל להתבטא בגסות. במקרה זה ההצעה היא מסוכנת א עוד יותר, באשר חבר הכנסת וילנר הביע בנאום זה את דעותיו בצורה הבולטת ביותר. עתה אומרים כי דבריו חורגים מן המסגרת, אולם השאלה היא מי יקבע את זאת. הוא הדבר ביחס להוספת דברים שלא נאמרו על ידי הנואם בכנסת ועל ידיקנשלת האפשרות מאלה שהשיבו לדבריו להגיב גם על הקטע אותו הוא מוסיף בשעת ההגהה.

היו"ר ד. בר רב האי:
מאחר שלא נוכל להמשיך בדיון ואיש מן הרשומים לוויכוח אינו מוכן לוותר על זכותו, אנו דוחים את סיכום הדיון לישיבה הבאה.

י. שפרינצק:
באתי לבקש בשם הנשיא את אישור מועמדות קצין הכנסת, כפי שנקבע על ידי החוק.

מינויו של קצין הכנסת נדחה זה זמן רב, הן בגלל העיכובים באישור החוק והן בגלל הקשיים בהם נתקלנו בבחירת האדם המתאים לתפקיד זה שיסכים למלאו. תביעתנו לגבי ממלא תפקיד זה היתה שהוא יהיה אדם בעל חשיבות, נוח לכל הבריות המצויים בכנסת, בעל טקט ותוקף, יודע סדר והסדרה ואדיב מטבעו.

באתי לבקש מוועדת הכנסת לאשר מועמדותו של אדם בעל השכלה ובעל עבר עשיר ב"הגנה". עד לפני זמן-מה הוא היה קצין בדרגת סגן-אלוף בצ.ה.ל. ועתה נתמנה לדרגת אלוף-משנה. שמו הוא ישראל בלקין ומעלתו העיקרית היא שאין לאיש טענה איזו שהיא נגדו. זהו נסיון חדש וברור שהתקופה הראשונה היא תקופת נסיון לשני הצדדים. אני מציע את אישורה של ועדת הכנסת לנסיון זה, אשר אני מקווה כי יוכתר בהצלחה.

א. רוזיאל נאור:
מאחר שלא ידענו כי ענין זה יובא היום לאישור ולא שמענו על הצעה ממשית זו, אני מבקשת לאפשר לי לקבוע את עמדותי לאחר החיעצות עם סיעתי.

י. בר יהודה: בכל המקרים, גם אם היו פחותי ערן מסה העומד עתה לדיון, נהגנו לאפשר התייעצות, אפילו אם רק סיעה אחת ביקשה זאת. על מנת לא לגרום על ידי כך לדחיית העניין לתקופה ממושכת, אני מציע שאם לא תבוא במסן היום כל דרישה מצד איזו סיעה שהיא לכנס את ועדת הכנסת מחד בבוקר לענין זה במיוחד - אפשר לראות את המינוי כאילו אושר על ידי ועדת הכנסת.

ההצעה נתקבלה

ג. הדיון בטניית וועדת החוקה חוק ומשפט ביקש לאומיין של
ההסתייגויות כמחילמות לגבי תיקון חוק המעבר (מס. 3)

היו"ר ד. בר רב האי: (קורא את מכתב יושב-ראש ועדת החוקה חוק ומשפט בענין הנ"ל).
על מנת להבהיר את העניין אני רוצה לציין כי בפקודה זו על סדרי השלטון והמשפט מדובר על הוצאה חדשה של נוסחי החוק שיש להם כיום תוקף במדינת ישראל. ההסתייגויות הנ"ל מהוות הצעות לתנאים שיידרשו לאישור הנוסחים החדשים ולפיכך הן נוגעות כולן לנושא הנידון.

הוחלט לראות בהסתייגויות הנ"ל תנאים הקשורים בנושא הנדון בהצעת החוק ולפיכך הן מותרות.

הישיבה ננעלה בשעה 20.00